

Lichtvoetige poëzie die je voorbij je eigen grenzen dwingt

De Indiase kunstenaar **Shilpa Gupta** combineert diepzinnige reflectie met poëtische beeldtaal. In het M HKA in Antwerpen opent vandaag haar eerste overzichtstentoonstelling 'Vandaag zal eindigen'. Een aanrader.

'Singing Cloud' bestaat uit 4.000 micro's die de impact van het bombardement van nieuws op de psyche onderzoeken. RV

'Threat' geeft je zeep om de angst voor de ander te bestrijden. RV

KOEN VAN BOXEM

Ze is er niet wegens voor de hand liggende redenen. Maar ze is er toch wel. In een van de eerste kunstwerken op de tentoonstelling, 'Speaking Wall', spreekt Shilpa Gupta je gedeceideerd toe wanneer je een hoofdtelefoon opzet en op een rij bakstenen gaat staan. Je moet vooruit, achteruit, dicht en ver van de muur. Tegenspraak duldt ze niet.

Het lijkt fun. Dat is het ook. Maar de betekenis gaat dieper. Gupta onderzoekt in haar oeuvre grenzen. Geografisch, psychologisch, taalkundig, politiek. Waar ligt de grens van het conflict en het verlangen? Met 'Speaking Wall' dwingt ze de bezoeker voorbij zijn eigen grenzen te kijken. Wat zit er achter de muur, vraagt ze wanneer je gesommeerd wordt met je neus heel dichtbij te komen.

Shilpa Gupta (45) is een van de gerenommeerde kunstenaars van India. Ze groeide op in Mumbai, waar ze beeldhouwen studeerde. Haar kunstpraktijk is heel verscheiden: video, sculpturen, tekeningen, installaties. Wat ze ook doet of maakt, aan alles zie je haar uitstekende oog voor vorm. Allicht komt dat door haar opleiding.

Het M HKA nam in 2014 al een werk van haar op in de onderzoekstentoonstelling

De essentie

- Shilpa Gupta woont en werkt in Mumbai.
- Ze is een van de belangrijkste hedendaagse kunstenaars.
- In het M HKA in Antwerpen krijgt ze haar eerste overzichtstentoonstelling.
- Ze behandelt thema's als grenzen, conflicten, verlangen en veiligheid.
- Veel installaties zijn speels interactief.

'Don't You Know Who I Am? Art After Identity Politics'. Nu is er de eerste overzichtstentoonstelling. Die past in de strategie van M HKA-directeur Bart De Baere. 'We hebben de voorbije vijf jaar geregeld relatief onbekende kunstenaars bekend gemaakt bij het grote publiek. Shilpa past daar perfect in.'

Drama's

Het spreekt voor zich dat het met de coronapandemie niet eenvoudig was de tentoonstelling op te bouwen. De plannen om de kunstenaar naar België te halen, werden al snel opgeborgen. Ook zijn niet alle kunstwerken tijdig hier geraakt. 'Drie zitten nog vast bij de douane in Zaventem. Er zijn veel vertragingen geweest. Vaak zitten daar menselijke drama's achter. Een werk geraakt niet weg omdat de verantwoordelijke geconfronteerd wordt met sterfgevallen in de familie.'

De tentoonstelling geeft een overzicht van Gupta's artistieke parcours van de voorbije twintig jaar. Het M HKA had de jongste jaren weleens de neiging de bezoeker te overladen met beelden zonder veel uitleg. Deze keer is het anders. Het is een rustige tentoonstelling met genoeg duiding om je niet aan je lot overgelaten te voelen.

De aantrekking van Gupta schuilt in de

Wat Gupta ook doet of maakt, aan alles zie je haar uitstekende oog voor vorm.

poëzie, de lichtvoetigheid en de inventiviteit waarmee ze haar boodschappen verpakt. Geen mens zal voorbij de interactieve videopresentatie 'Shadow' uit 2006 lopen. Fun voor kinderen en volwassenen. Je schaduw wordt op een reuzegroot scherm geprojecteerd. Via computeranimatie ga je in dialoog met bijvoorbeeld een raam dat je kan openen. Dan weer vlieg je tussen vogels. Het kernbegrip hier is schaduw. Of de alternatieve wereld waarin we ons bevinden.

Migratiepolitiek

De angst voor de ander is een van de centrale elementen in het oeuvre van Gupta. De installatie 'Threat' is een voorbeeld. Ze bestaat uit gestapelde stukken zeep, alsof het bakstenen zijn. In ieder stuk is het woord 'threat' ('bedreiging') gekerfd. De installatie was eerder in Kopenhagen te zien. Toen zei ze in een interview dat 'Threat' gezien kan worden als een antwoord op de Europese migratiepolitiek. Een oproep om elkaar de hand te reiken. In Antwerpen mag elke bezoeker een stuk zeep - het ruikt echt lekker - mee naar huis nemen. Zo omarm je de bedreiging en vermindert de angst. Dat is toch de bedoeling.

Door de interactiviteit en de speelsheid lijkt de kunst van Gupta op het eerste gezicht misschien vrijblijvend. Je denkt: wow, knap gedaan, knap gevonden. Maar wanneer je de zaalteksten leest, begrijp je al snel dat haar kunst diep snijdt in het geweten en de psyche. Dat is zo bij een reeks titelloze fijne tekeningen die ze maakte op basis van poëzie. Plots besef je dat ze dichters uitkoos die stuk voor stuk in de gevangenis belandden voor wat ze schreven. Zoals de Azerbeidzjaanse dichter Mikayil Mushfig, die onder het Sovjetbewind een gedicht over het plaatselijke snaarinstrument tar schreef. Dat was verboden.

Dat Gupta het grote gebaar niet schuwt, bewijst de installatie 'Singing Cloud'. Ze staat in een donkere zaal opgesteld en bestaat uit 4.000 zwarte microfoons. Met enige regelmaat komt er klank uit de microfoons. De installatie staat voor de psychologische impact van de toenemende mediatisering. Samen met een onderzoeksteam van Harvard bestudeerde Gupta wat de gevolgen zijn van het bombardement van beelden en klanken op het collectieve en individuele bewustzijn. De micro's spuwen het antwoord uit.

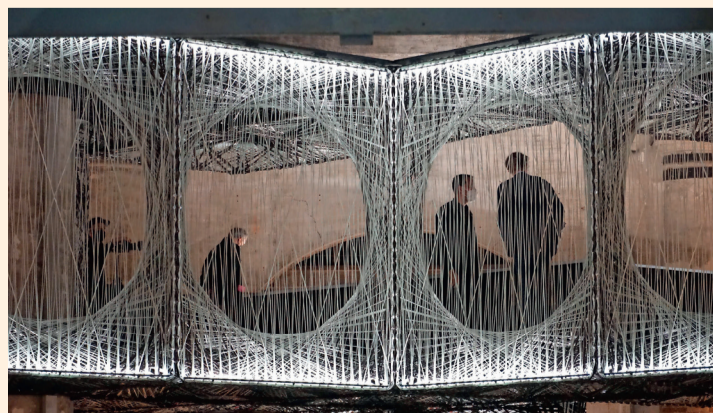
Shilpa Gupta, 'Vandaag zal eindigen', tot 12 september in het M HKA in Antwerpen.

EXPO

Knokke-Heist ontvangt De Eerste Parade

Op de Canadasquare in Knokke-Heist is donderdag 'De Eerste Parade' ingehuldigd, een openluchtentoonstelling waar de Belgische beeldhouwkunst centraal staat. Er is werk te zien van onder meer Johan Creten, Eugène Dodeigne, Valérie Mannaerts, Thomas Leroy, Nadia Naveau en Constant Permeke. 'De kunstwerken dwingen tot vertraging, zoals we blijven stilstaan voor een voorbijtrekkende carnavalstoet, corso of fanfare', zegt curator Joost Declercq. Hij was lang de directeur van Museum Dhondt-Dhaenens in Deurle.

BI ÈNNALE ARCHITECTUUR VENETI È VOORGESTELD

In Venetië opent zaterdag de 17de biennale voor architectuur. De editie komt er met een jaar vertraging. Het Belgisch paviljoen is in handen van het Vlaams Architectuurinstituut. © EPA

FESTIVAL

Antilliaanse Feesten gaan door zonder Caribische bands

De Antilliaanse Feesten gaan dit jaar door, zij het in een kleinere versie. Het festival vindt plaats in Hoogstraten op 12, 13 en 14 augustus. Het is volgens de organisatoren het grootste Caribische festival ter wereld en daar horen traditioneel heel wat artiesten uit het Caribische gebied bij. Maar die komen dit jaar niet. Wie wel op de affiche staat, is nog niet bekend. 'We zijn nog volop bezig met de praktische uitbouw. Het zal een krachttoer zijn om dat in drie maanden uit de grond te stampen', laat de organisatie weten.

Theater is geen realiteit en geen journalistiek. Theater is fictie. Je kijkt en je schrikt.

ROMEO CASTELLUCCI
THEATERMAKER
In Knack

DANCE

Veertig artiesten op virtueel Tomorrowland

Het dancefestival Tomorrowland heeft donderdag de affiche van zijn tweede virtuele editie bekendgemaakt. Ze is gepland op vrijdag 16 en zaterdag 17 juli. Het festival vindt plaats op het virtuele vlindervormige eiland Pāpiliōnem. Op zes digitale podia treden 40 artiesten in verschillende genres van elektronische muziek op, omgeven door special effects en 3D-animatie. Onder meer Armin van Buuren, Lost Frequencies en Kölsch nemen vooraf een exclusieve dj-set op voor het festival. In september volgt allicht het echte festival.